

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. Makovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne poštnice za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede tujtraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Razpadanje Plojevega kluba.

Na Dunaju se vršijo med jugoslovanskimi poslanci važni dogodki. Poslanci iz Plojevega kluba, ki imajo krščansko-socialne volilce za seboj, so izstopili iz liberalnega Plojevega kluba ter vstopili v Slov. klub. Za sedaj so izstopili štirje poslanci: dr. Duličič, Ivanišević, Perič in Prodan. S tem je narastel Slovenski klub na 25 članov in je pri sedanjih razdrapanosti v poslanski zbornici postal izmed najmočnejših klubov.

Odločno in neutrudno postopanje naših slovenskih poslancev za pravice slovenskega ljudstva ni ostalo neopaženo med hrvatskim ljudstvom. Naša kat. narodna organizacija je našla tudi na Hrvatskem odmev in posnemanje. V kraljevini hrvatski je nastala krščansko-socialna stranka prava in istotako tudi v Dalmaciji. Hrvatsko ljudstvo zahteva, da se tudi v politiki upošteva katoliško stališče in da se njegovi poslanci ne družijo z liberalci. Zato je zahtevalo ljudstvo, da njega poslanci izstopijo iz Plojevega kluba in se združijo z našimi slovenskimi poslanci. To so tudi storili, ubogali so glas ljudstva, in omenjeni štirje poslanci so že člani Slovenskega kluba.

Kako celo drugače je ta četvorica hrvatskih poslancev ravnala kakor zastopnik ptujsko-ormoškega okraja, dr. Ploj! Ta je bil izvoljen od katoliške strani, in čeprav se je želelo, da se združi s svojimi ožimi slovenskimi tovariši, priklopil se je, ne zmeneč se za mnenje svojih volilcev, liberalnim tovarišem. S tem je pomagal sicer za nekaj časa liberalizmu na Slovenskem, a sedaj, ko se je vzbudila katoliška zavest tudi na Hrvatskem zelo mogočno, dobil je hud političen udarec. Tovariši, ki so bili skozi tri leta z njim, so nam povedali, da za nje kot zastopnike katoliškega ljudstva, ni mesta v njegovem klubu. Najnovejši dogodek, ki se je izvršil na Dunaju, pa obenem jasno dokazuje, da naša stranka ni iz kakih osebnih ozirnov delala proti Ploju in njegovemu klubu, ampak iz istega prepričanja kakor štirje izstopivši hrvatski poslanci, namreč ker je Plojev klub le zavetje liberalcev, ne pa zastopnikov jugoslovanskih narodov.

Ptujsko-ormoški okraj, sedaj je čas, da zopet govoriš odločno besede s svojim poslancem, ki ti je uskočil v tabor, kjer je zbirališče jugoslovanskega liberalizma!

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

(Konec.)

Za tujce so sedaj pripravljene v Jerihu veliki hoteli Jordan, Gilgal, Bellevue, du Parc, kjer je bilo tudi za nas pripravljeno kosilo in prenočišče.

To kosilo je bilo prava pokora za nas. Juha čisto vodena, potem strašno mastno ovčje meso, potem še neko drugo meso, pravili so, da je bilo kamelino. Najboljša je bila še črna kava. Še slabše je bilo s pijačo. Voda je bila mlačna in gosta, kakor svež hruškovec. Vino bi bilo dobro pa so ga nalašč pustili stati celo dopoldne na pekočem solncu, da je bilo kakor krog in se steklenice skoraj nisi mogel prijeti, tako je bila vroča. To so storili nalašč, da bi popili čim manj vina, ker je bilo že naprej plačano. Na dvorišču so imeli v nekem zaboju pivo na ledu, ki se je pa moralo posebej plačati. Toda pivo je nevarna reč, še doma si človek lahko z njim želodec pokvari, kaj šele v daljnem turškem Jerihu. Ni preostajalo drugo, kakor trpeti žejo in se tolažiti s tem, da bo tudi to minolo.

Po kosilu smo imeli do 3. ure počitek. Strašne ure! Utrujeni smo bili vsi, toda očesa ni bilo mogoče zatisniti. Vročina je bila še v senci huda, da bi lahko človeku možgani zavreli v lobanji, žeja je bila vedno hujša, in povrh še nadležne jerihonske muhe, ki so zelo majhne, pa sitne prav kakor muhe. Menje je mikalo, napraviti majhen izlet v okolico, in si ogledati razvaline starega Jeriha, toda vročina je bila moreča, in povrh še življenje nevarno, oddaljiti se od skupine. Svojih kosti te še ne bi rad pustil na jerihonskem polju in svoje mošnje ne beđuinom. No, na svetu vse mine, prišla je 3. ura in naložili smo se

Državni zbor.

Po dolgem odmoru se je dne 24. m. m. otvoril zopet državni zbor. Vlada je predložila proračun za leto 1911. Izdatki so proračunjeni na 2780 milijonov kron. Nas zanima najbolj poljedeljsko ministrstvo. Izdatki tega ministrstva so proračunjeni na 58 milj., in ako primerjamo to svoto z izdatki drugih ministrstev, vidimo, da je to najsiabše od vlade obdarjeno ministrstvo. Celo mlado ministrstvo za javna dela dobiva že 100 milijonov.

Važnejše postavke v proračunu za poljedeljsko ministrstvo so take-le: Za poljedeljski in gozdarski pouk 1,536.000 K; naravnostno pospeševanje poljedelstva in gozdarstva 6,102.100 K; za statistiko in strokovne informacije 170.000 K; za prenavljanje vinogradov 400.000 K; za melioracije 4.400.000 K; donesek za melioracijski fond 8.000.000 K; donesek države za povzdigo živinoreje in vnovčevanje živine 6 milijonov K; za izvrševanje agrarnih postav 534.000 K. V krogih kmečkih poslancev vlada splošna nevolja zaradi tako mačehovske skrbi za poljedelstvo v Avstriji.

Ker pa v kratkem času do novega leta ni mogoče, da bi se rešil cel proračun, se bo dovolil najprej le začasni proračun za prvo polovico prihodnjega leta. Seveda tudi začasni proračun še ni zagotovljen, kajti predlog mora skozi proračunski odsek, a tam se bo nadaljevala slovenska obstrukcija. Vlada si je v svesti te velike nevarnosti, in zato se je začela pogajati s Slovenci. Pogajanja so dosedaj tajna.

Ko je finančni minister vložil s posebnim govorom začasni proračun in stalni proračun, se je začela razprava o preskrbi cenih stanovanj za delavske stanove. Toda več kakor o stanovanjih, se je govorilo o draginji. V soboto, dne 26. m. m. se je sprejel predlog za preskrbo cenih stanovanj. Novi zakon ima ta-le namen:

Dobrih in zdravih stanovanj tudi na deželi zelo pogrbešamo. Kmet, ki nima svojih ljudi, oziroma stanovanja za delavce, jih večinoma za drago plačilo več dobiti ne more.

Zelo velika krivica se godi posestnikom na deželi, da zahtevajo davčne oblasti hišno-najemni davek tudi od delavskih hiš. Če je viničarska hiša prosta hišno-najemninskega davka, zakaj se zahteva potem

hišno-najemninski davek od stanovanja poljskega delavca. Dandanes bi lahko še mnogo ljudi živelo, in marsikatera obitelj bi si rada zidala stanovanje na deželi, pa zaradi velike draginje delavcev in stavbenega gradiva ne more. Da se temu odpomre, se je sprejela v zbornici postava za preskrbo cenih stanovanj, in upanje je, da ji tudi gosposka zbornica pritrudi. Glavni obseg te postave je: Za zidanje in zboljšanje stanovanj v nižjih krogih se bodo ustanovili skladi za preskrbo cenih stanovanj, in država bo prispevala: od leta 1910 do leta 1920 po 6 milijonov na leto v ta namen.

Sklad za preskrbo cenih stanovanj je določen: Za samostalne korporacije, kakor okraji, občine, javne samouprave, zavode, stavbene in dobrodelne zadruge itd. Iz tega sklada se bodo dajala posojila za nakup potrebnih prostorov, za stavbo novih delavskih hiš, ter se bodo tudi že na obstoječih hišah odplačevala. Kot delavska stanovanja veljajo tista, katerih sobe s kuhinjo vred ne presegajo 80 kvadratnih metrov. V celi postavi bode vlada še izdelala podrobni načrt o izpeljevanju te postave, kar bomo svoječasno poročali. Slovenski poslanci bodo skrbeli, da bodo v komisiji, ki bo razdeljevala omenjeni denar, tudi Slovenci zastopani.

V torek, dne 29. m. m. se je začela razprava o nekaterih predlogih draginjskega odseka, kako bi se preprečila draginja. Sovražniki kmeta zahtevajo, da se odpro meje za tujo živino in se dovoli uvoz tujega, posebno argentinskega mesa. Stališče Slovenskega kluba, ki je proti vsakemu oškodovanju kmečkega stanu, bo zastopal poslanec Roškar.

V teku zadnjih dni so štajerski slovenski poslanci vložili te-le predloge in vprašanja:

Dr. Korošec je stavil nujni predlog za podporo onim, ki so bili letos poškodovani po toči v okrajih Rogatec, Šmarje in Kozje.

Dr. Karl Verstovšek je vložil nujni predlog za po toči poškodovane posestnike v občinah: St. Vid, Razborje v slovenjegraškem okraju, Skale, Topolšica in Soštanj (okolica) v soštanjskem okraju.

Dr. Verstovšek je stavil tudi interpelacijo na pravosodnega ministra dr. Hochenburgerja glede naravnost turških razmer pri sodiščih na Spodnjem Štajerskem. Interpelacija opisuje obsirno nezno stanje, pod katerim ječi slovensko ljudstvo ra-

zopet na vozove, ki so odleteli z nami proti Jordanu in Mrtvemu morju. Kmalu za vasjo prenehajo zeleni vrtovi, pa smo zopet v puščavi; naokoli sam pesek, le tu in tam kak bodljikav grmiček. V vročem palestinskem solncu se oko silno moti; zdi se vse blizu, pa je neskončno daleč. Po očesu sodeč, bi prišel človek do Jordana peš pol ure, v resnici smo pa v divjem dirjanju dospeli komaj v dveh urah do Jordana.

Kakor venec obdaja zeleno, našim vrbam podobno grmovje in protje jordansko obrežje; komaj smo se prerili skozi. Obstali smo po priliki na tistem mestu, kjer je bil Jezus krščen. Izmolili smo na glas s solzami v očeh krstno oblubo. Kakšen je Jordan? Po svojih spominih zelo čistiljiv, po svoji barvi pa nikakor ni lep, ampak blaten, kakor naša Pesnica ob deževju. Umaže se na svojem dolgem potu od Gallejskega morja skozi mehka tla. Zaupati mu tudi ni. V vodi so prepadni, do 12 metrov globoki, ki te lahko požro. V vročih dnevih ne smeš gologlav v vodo, drugače dobiš solnčarico, in si v nekaterih minutah mrlič. Reklo se nam je, da se lahko kopljemo v Jordano, ampak tega bi ne priporočal nikomur. Kdor ne zna dobro plavati, se izpostavlja nevarnosti. Ko stopiš v vodo, si takoj do kolena v blatu in si ne moreš nog umiti. Naenkrat se zasliši trobentanje; odhod je! Potem zmeči na sebe obleko in obutalo na blatne noge, pa hajd na voz! Boljše je, kopati se v Mrtvem morju, kjer je na bregu in v morju le drobno kamenje.

Mrtvo morje, ti siari znanec iz otroških let, sedaj si tu pred nami! S kakim čustvom te naj pozdravimo? Strašno resno si in taka so tudi naša čustva. Tvoja okolica izgleda kakor polje, posuto z mrtvaškimi kostmi. Razen nas ni živnega bitja tu, le na severnem obrežju proti Jordanu raste majhno grmičje. Pravijo, da ptič ne more leteti čez Mrtvo morje; to sicer ni res, ampak ptičev tukaj ni videti, povodne ptice boja včasih plavajo po njem, pa kmalu izgi-

nejo. Ribe, ki zablodijo iz Jordana v Mrtvo morje, takoj poginejo. Na celnem svetu ni kaj enakega najti, za zemljezanstvo je to prava uganka. Leži 394 metrov pod gladino Sredozemskega morja, dolgo je 76 kilometrov ali 20 ur hoda, široko 15 kilometrov ali 5 $\frac{1}{2}$ ur hoda, globoko je do 399 metrov. Nekateri topiseci pravijo, da je čisto mirno, ker je voda pretežka. Ob našem prihodu je voda precej močno plivkala, dasi je bilo mirno vreme. Izgleda pa res kakor kaka raztopljena kovina ali razlito olje. Ima namreč 26 do 28% raznih soli; klor-kalcij povzroča, da izgleda kakor olje, klor-magnezija pa mu daje strahovito ogaven okus. Čudna in hudomušna voda je to. Če se hočeš podurniti, se ne moreš, sili te na površje, pač pa ti hoče glavo obrniti dol, noge pa kvišku, in gorje, če dobiš vodo v usta in v oči. Po kopanju navadno koža hudo srbi.

Ko smo nekateri čapljali v morju, je zadonel na obrežju gromoviti „Zivio“. Tam je stala bajta, kjer se je dobilo grozdje, pa tudi pivo. Tako mogočen je danes promet, da celo na Mrtvo morje dospe evropsko pivo. V tej bajti so tedaj zagnali naši sopotniki tak vrišč. In kaj je bilo? Mož, ki je prodajal tam pivo in grozdje, je bil — Slovenec iz Prekmurskega, njegov tovariš pa Bolgar, torej tudi Slovan. Slovana pač človek povsod najde, čeravno nam nemškutarji vedno trobijo, da s svojim jezikom nikamor ne pridejo.

Od Mrtvega morja vidimo v daljavi proti zapadu Oljsko goro, ki jo razpoznamo po visokem zvoniku ruske cerkve, od vzhodne strani pa gleda preko Jordana gora Nebo, od koder je Mojzes videl sveto deželo, v katero mu ni bilo dano priti.

Solnce je pošiljalo zadnje žarke na Mrtvo morje, ko smo se poslovili od njega in se vrnili v Jeriho. Tolažili smo se, da morda zvečer zapihlja hladni veter, kakor je bilo v Jeruzalemu, a motili smo se; vlekel je kulhan veter iz puščave. Doma nas je čaka-

